

Dansk regenerativ økologi - Topmøde

Notat fra topmøde afholdt 22-5-2025 på Comwell Kolding

Foto: Christina Udby Hansen, ICOEL

Kontakt:
Chefkonsulent Christina Udby Hansen

Innovationscenter for Økologisk Landbrug PS
CUYH@ICOEL.dk tlf.: 40 92 99 50

Støttet af Grøn Fond - Finanslovsmidler

Indledning

Drøftelserne omkring regenerativt landbrug har været i gang i flere år, og der er udviklet flere forståelser af, hvad det reelt betyder i praksis. Økologerne har holdt på, at det de gør, er regenerativt. Alligevel er der mere og mere pres for, at regenerativt landbrug også betyder brug af nogle sprøjtemiddelbehandlinger og brug af kunstgødning, og det kan økologerne naturligvis ikke være en del af.

Så hvad er regenerativt økologisk landbrug egentligt?

Innovationscenter for Økologisk Landbrug inviterede centrale parter til drøftelse af dette den 22. maj 2025. Knap 100 aktører blev inviteret blandt økologiske landmænd, rådgivere, forskere, virksomheder, organisationer, ungdomsuddannelsessegmentet med flere. Det lykkedes at samle 49 deltagere på tværs af organisationer, virksomheder, landmænd etc. på dagen omkring at forsøge at skabe en fælles forståelse af begrebet regenerativt økologisk landbrug i en dansk kontekst.

Topmødet bestod både af oplæg, drøftelser mellem virksomhedsrepræsentanter og egentligt workshop-arbejde, hvor deltagerne først i grupper og siden i plenum arbejdede med statements.

Program

Topmødet blev afviklet den 22. maj 2025 på Comwell, Kolding kl. 10.00 – 15.00.

Dagens fokus var, hvordan det regenerative og det økologiske allerede spiller sammen, og hvor der kan ske yderligere udvikling.

Programmet så ud som følger:

09:15 – 10:00	Ankomst registrering, brød og kaffe/the
10:00 – 10:10	Velkomst og rammesætning v/ Kirsten Holst, adm. dir. Innovationscenter for Økologisk Landbrug
10:10 – 10:35	Sådan arbejder økologerne med det regenerative v/Jon Enni, konsulent Innovationscenter for Økologisk Landbrug
10:35 – 10:55	Barometer hvordan ser det ud med regenerativt og økologisk i Danmark pt.? v/ Casper Laursen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug
10:55 – 11:00	Videre proces og introduktion af dagens facilitator Karina Bjørn, SEGES v/ Kirsten Holst, adm. Dir. Innovationscenter for Økologisk Landbrug
11:00 – 12:00	Regenerativt og økologisk – set fra virksomhedsside Interviewrunde med virksomheder i panel: • Steffen Blume, Økologichef, DLG • Søren Tinggaard, Adm. Dir. Friland • Ejnar Schulz, VP, Agriculture & Sustainability CoE, Arla • Leif Friis Jørgensen, Adm. dir. Naturmælk
12:00 – 13:00	Frokost
13:00 – 14.15	Gruppearbejder med fokus på udvikling af regenerativ økologi og kerneværdierne v/ Kirsten Holst
14:15 – 14:45	Plenum opsamling og formulering af statement v/ Karina Bjørn
14:45 – 15:00	Videre skridt og afrunding v/ Kirsten Holst

Resultater fra dagen

Oplæg ved konsulent Jon Enni, Innovationscenter for økologisk landbrug:

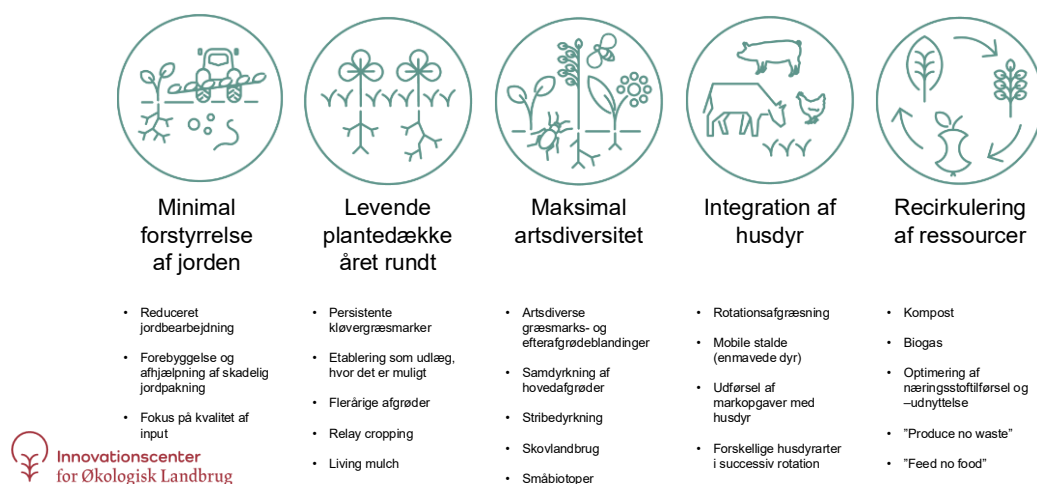
Sådan arbejder økologerne med det regenerative

Der henvises til hele præsentationen på projektets hjemmeside: [Regenerativt landbrug – integrering i økologisk produktion](#)

Som en del af oplægget blev nedenstående præsenteret. Der blev ikke opponeret mod disse principper og de underliggende kerneværdier.

Principper for regenerativt, økologisk landbrug i DK

Innovationscenterets bud

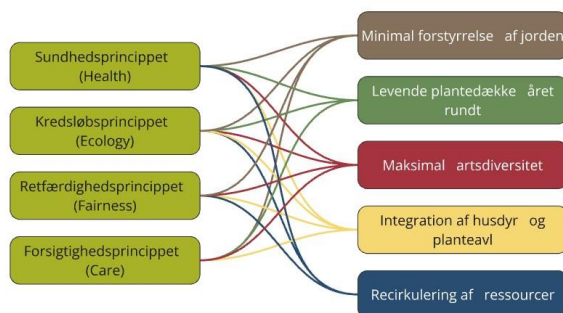

Der var også på mødet støtte til nedenstående:

Principper for regenerativt, økologisk landbrug i DK

4 principper for økologisk landbrug

5 principper for regenerativt økologisk landbrug

Ydermere til eftertanke:

Hvad kan regenerativt landbrug, som økologien ikke kan? (og vice versa)

Økologisk landbrug	Regenerativt landbrug
• "Økologisk"(ecological) vs. "Organic"(organisk) • Klart defineret • Procesorienteret • Transparens og troværdighed → fokus udad • Certificering → enten eller → "dem" vs. "os" • Økonomisk incitament: Merpris	• "Regenerativt"="som medfører regeneration" • Mere åbent/vagt • Resultatorienteret (<i>outcomes based</i>) • Handlefrihed og videbegær → fokus indad • Inkluderende tilgang → alle kan "være med" • Besparelser, undgåede tab, diversificering

 Billedkilder (fra venstre mod højre): Uffe Bregendahl; <https://www.comucopia.org/organic-factory-farm-investigation/>; Linda Rosager Duve; <https://natsab.com/2015/10/06/farmers-skinny-cows-and-dream-interpretation/>

Oplæg ved Teamleder, Chefkonsulent Casper Laursen, Innovationscenter for økologisk landbrug:

"Se, hvor regenerative vi er?"

Med afsæt i de af ICOEL foreslåede principper for regenerativt økologisk landbrug blev der givet en vurdering af, hvor godt økologerne opfylder de enkelte regenerative principper og tilhørende kerneværdier.

I korte træk var vurderingen:

- at økologerne ikke klarer sig så godt i forhold til princippet om minimal forstyrrelse af jorden – så der er noget at arbejde på og med
- at økologerne gør det godt i forhold til princippet om levende plantedække året rundt
- at økologerne er over middel i forhold til maksimal artsdiversitet
- at økologerne klarer sig under middel i forhold til at integrere husdyr i planteavl
- at økologerne klarer sig lidt over middel i forhold til recirkulering af ressourcer

Oplægget fokuserede alene på, hvordan økologerne klarer sig i forhold til principperne, og berørte ikke hvordan andre landbrugssystemer tilsvarende klarer sig.

I forhold til økologerne var det dog tydeligt, at også inden for den danske økologi er der noget at arbejde med i forhold til at forbedre sig målt i forhold til principperne og stolt at hævde, at økologer generelt også har regenerative jordbrug.

Regenerativt og økologisk – set fra virksomhedsside

Moderator Karina Bjørn styrede interviewdelen. Forud var virksomhedsrepræsentanterne blevet orienteret om, at følgende spørgsmål forventeligt ville indgå:

- Økologerne arbejder allerede regenerativt på mange parametre men naturligvis uden brug af syntetiske pesticider og handelsgødning. Hvad er jeres holdning til anvendelse af syntetiske pesticider og handelsgødning i regenerativt landbrug?
- Hvilke konkrete udækkede behov ser du/i i forbindelse med omstilling af landbruget i en mere regenerativ retning? F.eks. øget forståelse for økosystemprocesser blandt landbrugere, opdatering af undervisningsmateriale til landbrugsuddannelserne, forskning, formidling eller andet.
- Hvad skal til, for at økologerne kan få mere for deres produkter, når de udover økologireglerne også opfylder de regenerative principper?

Alle repræsentanterne på podiet var enige om, at økologernes særkende med produktion uden brug af syntetiske pesticider og handelsgødning skal fastholdes, også selv om der arbejdes i en mere regenerativ retning, hvor andre bruger de redskaber. Ligeledes skal Ø-mærkningen holdes i hævd, og der blev husket på, at regenerativt landbrug ikke har en mærkningsordning gældende i Danmark, og derfor står økologien stærkere.

Virksomhederne kommenterede dog også, at hvis alle leverandører arbejder med de samme ting udover reglerne, så er det muligt at anprise det, hvorfor nogle virksomheder allerede er i gang med at arbejde med deres leverandører - udover ønsket om at gøre det bedre og arbejde på at drive landbrugene, så de er regenerative.

Der var også en opfordring til dem i salen, som arbejder med landbrugsuddannelser mv. om at tage emnet op, så hele tænkningen om at arbejde regenerativt indarbejdes allerede i uddannelserne af fremtidens producenter.

Der var ikke en klar melding i forhold til, hvad der skal til, for at økologerne kan få mere for deres produkter, men der var en opfordring til at holde fast i økologien og udvikle de regenerative dele yderligere, da det er en måde at distancere sig fra landbruget generelt, selv om de også arbejder med regenerativt, men det er uden mærkningsordning.

Gruppearbejde:

Deltagerne blev inddelt i 6 grupper, hvor der var forsøgt at randomisere deltagerne mest muligt, så drøftelserne blev bredest muligt.

Grupperne blev bl.a. spurgt om: Hvilke kerneværdier skal de økologiske landbrugere arbejde med for at udvikle økologisk jordbrug i endnu mere regenerativ retning?

Hver gruppe kunne løbende skrive de centrale værdier ind i Mentimeter, hvor ordene bliver større og større, afhængigt af, hvor mange grupper, som har sendt ordet.

Resultatet fremgår nedenfor:

Kerneverdier - resultat fra gruppearbejde

- Grupperne fik dernæst nedenstående forslag til statements.

Forslag til statements til regenerativt økologisk topmøde 22/5

1. Regenerativt landbrug er vokset ud af de økologiske principper, og et godt økologisk landmandskab baserer sig også på de regenerative principper.
2. Med regenerative landbrugsmetoder kan man sikre en frugtbar jord. Det sker bl.a. ved at have styr på sit sædskifte, dyrke efterafgrøder, integrere dyrene, sikre maksimal planteg og artsdiversitet og have en god ukrudtsstrategi.
3. En frugtbar jord er grundlaget for landmandens produktion, og de oprindelige regenerative metoder er centrale i forhold til at sikre den frugtbarhed.
4. Regenerativt økologisk landbrug skal arbejde henimod at bruge skånsomme høstbøg dyrkningsmetoder.
5. Den økologiske landmand skal have en klar plan for, hvordan og hvornår ploven skal bruges bedst muligt og med omtanke, så den bliver et redskab, der understøtter de regenerative principper.
6. Vi skal have fundet et system, hvor vi som økologer kan dokumentere den regenerative handling og effekt. Det kan være igennem handlingsplaner, en certificeringsordning, en dokumenteringsordning eller lignende.

Gruppernes arbejde gav anledning til mange tilpasninger, og der blev drøftet indtil følgende kunne støttes af alle deltagere:

Besluttede statements:

1. Regenerativt landbrug er vokset ud af de økologiske principper, og et godt økologisk landmandskab baserer sig også på regenerative metoder.
2. Sund jord er grundlaget for landmandens produktion, og regenerative økologiske metoder er centrale i forhold til at sikre den jordsundhed.
3. Jordbearbejdning skal bruges med omtanke og begrænses mest muligt, så det underbygger regenerativ økologisk praksis
4. Vi skal kunne dokumentere den regenerative handling og effekt. Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer opfordres til at undersøge, hvordan det kan lade sig gøre.
5. Forskning, udvikling og undervisning er centralt.

Forsamlingen skiltedes med tilfredshed med dagens opnåede resultater og dertil ønsket om at arbejde videre med sagen.